

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

*Mateřská škola Žďár, okres Blansko,
příspěvková organizace*

Název programu : Barevná školka

Školní vzdělávací program byl vypracován kolektivem zaměstnanců MŠ v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, se zákonem č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – Školský zákon v platném znění a vyhláškou MŠMT č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání v platném znění.

Úprava Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání byla provedena na základě ustanovení zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Upravený RVP PV nabývá účinnosti od 1.1.2018.

Obsah

2. Obecná charakteristika školy	6
3. Podmínky vzdělávání	7
3.1 Věcné podmínky	7
3.2 Životospráva	8
3.3 Psychosociální podmínky	9
3.4 Organizace	10
3.5 Řízení mateřské školy	11
3.6 Personální a pedagogické zajištění	14
3.7 Spoluúčast rodičů	14
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	16
3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných	18
3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	19
4 Organizace vzdělávání	20
4.1 Přijímání dětí do naší mateřské školy	20
4.2 Popis podmínek, plánování a organizace vzdělávání v naší mateřské škole	20
4.3 Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelek.	22
5 Charakteristika vzdělávacího programu	23
5.1 Záměry naší mateřské školy	23
5.2 Cíle naší mateřské školy	23
5.3 Formy a metody vzdělávací práce	24
5.3.1 Co v rámci programu školy nabízíme?	25
5.4 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	26
5.5 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	28
6 Školní vzdělávací program- část výchovně vzdělávací	29
7 Evaluační systém	58
7.1 Pravidla vnitřní evaluace	58
7.2 Evaluace	59

8 . Použitá literatura.....	62
-----------------------------	----

Čj. 68/20

1. Identifikační údaje o škole

Název a sídlo školy	Mateřská škola Žďár, okres Blansko, příspěvková organizace
Adresa	Žďár 78, Rájec-Jestřebí PSČ 679 02, okres Blansko
Právní forma	příspěvková organizace
IČO	70993319
Spojení telefon	732 758 675
email	ms@ou-zdar.cz
web stránky	www.skolkazdar.cz
Zřizovatel	Obec Žďár Rájec-Jestřebí PSČ 679 02, okres Blansko

Aktualizovala: zástupkyně ředitelky Bc. Petra Kovaříková

Schválila: ředitelka MŠ Michaela Žáčková

Zpracovatel programu: pedagogové Mateřské školy Žďár

Projednáni programu na pedagogické radě: 31.8.2020

Schváleno pedagogickou radou: 31.8.2020

Platnost programu: 1.9.2020 do 31.8.2023 (druhá verze)

Název programu: Barevná školka

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Žďár, je jednotřídní s kapacitou na 28 dětí (povolená výjimka). Počet zaměstnanců v MŠ je 6. Ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelka, uklízečka, kuchařka+Všj., účetní.

Mateřská škola stojí v centru obce, která je součástí lokality CHKO Moravský kras. Nachází se ve vyšší nadmořské výšce a může se právem pyšnit čistým životním prostředím a krásou okolní přírody.

Budova školy, dříve sloužila jako Základní škola. Budova MŠ je jednopatrová, velice prostorná a dobře prosvětlená. Je postupně a plánovitě revitalizována např. byla provedena výměna oken, dveří, sociálního zařízení-rekonstrukce WC a umývárny, rekonstrukce kuchyně, vnitřní úpravy. Mateřská škola je zabezpečena kamerovým a alarmovým systémem.

Orientace v MŠ je snadná, jak pro děti, tak pro rodiče.

Hlavním vchodem se vstupuje do větší chodby, z níž nalevo lze vejít do šatny dětí, jídelny a skladu hraček. Napravo pak kuchyň, kuchyňské přípravný, ředitelna, spisovna, sklad potravin a šatny zaměstnankyň.

Z přízemí vede malé schodiště na školní zahradu a velké do prvního patra, kde se nachází dvě herny. Druhá herna slouží i jako ložnice a v době odpočinku jsou zde rozložena lehátka na spaní. Patří sem také sociální prostory (záchody a umývárna). Najdeme zde i malou místnost, která slouží jako relaxační a čtenářský koutek pro děti.

Zařízení obou velkých místností je směřováno tak, že vytvářejí další centra aktivit - a to pohybových, výtvarných, dramatických, konstruktivních, námětových, poznávacích, přírodních a technologických.

Celoročně pro pobyt venku a sezónní činnosti je využívána zahrada, která je součástí školy.

Zahrada je přehledná, přiměřeně zastíněná vzrostlými stromy. Děti zde mají k dispozici herní prvky, oblíbeným místem na zahradě je zastíněné pískoviště.

Významnými partnery školy jsou kromě rodičovské veřejnosti její zřizovatel-obec Žďár, ZŠ Sloup, Česká školní inspekce, PPP Blansko, SPC Brno, logoped Mgr. Jaroslava Bártová, MAS Moravský kras.

3. Podmínky vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku.

3.1 Věcné podmínky

K vybavení mateřské školy patří sportovní náradí a pomůcky a široká škála jiných. Jsou součástí centra pohybových aktivit v jedné z velkých tříd školy. V současnosti lze zde využívat molitanové kostky a tvary, papírové kostky (vyhledávané dětmi také k hravým činnostem), žebřiny, žíněnky, obruče, balanční míče, prolézací tunel, skákadla, barevný padák, jezdící traktory.

Nabídka stávajících hraček, stavebnic a pomůcek, které jsou předpokladem k stále rozmanitější tvorbě pracovních a herních center, je v rámci možností neustále rozšiřována.

Rozmanitý výtvarný a pracovní materiál, kterým je škola zásobena, velmi dobře motivuje děti k rozvoji výtvarných schopností, estetického vnímání a jemné motoriky.

Možnost využití klavíru, kláves, kytary, ukulele a rytmických hudebních nástrojů zase napomáhá při vedení dětí k hudebnosti a rytmickému cítění.

Všechna stávající centra aktivit svým uspořádáním a vybavením příznivě ovlivňují všechny oblasti dětské osobnosti: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně kulturní, environmentální. Nákupu hraček, sportovních i jiných doplňků a pomůcek je věnována velká pozornost. Musí mít atesty a být dostatečně podnětné, funkční a esteticky vyhovující.

Pedagogická knihovna je doplňována novinkami z oblasti psychologie, pedagogiky, a pohybového rozvoje dětí. Poznatky a postřehy získává škola nejen z knih, ale i z dostupných internetových zdrojů.

Mateřská škola disponuje kompletní audiovizuální technikou, tj. počítač, chytrá televize, DVD přehrávač, CD přehrávač, kopírka, laminovací přístroj.

V naší mateřské škole se snažíme být moderní a učit děti novým technologiím. Proto mají děti možnost pracovat s interaktivním počítačem Magic Boxem. Tento interaktivní koberec používáme běžně k doplnění vzdělávání. Pracujeme s CD-Barevné kamínky aj. K této technologii máme i promítací plátno, které slouží k názorné ukázce při vzdělávání.

Třída je vybavena rostoucím nábytkem, který je pružně nastavitelný dle potřeby.

Čeho chceme dosáhnout

Pořízení nového prvku -zahrada MŠ. V období do 3 let.

Oprava budovy. Nová fasáda. V období do 5 let.

Vybudování přírodovědného koutku pro děti. V období do 2 let

Snížení stropu ve třídě MŠ. V první pol. Školního roku 2020/2021.

Instalace nového osvětlení. V první polovině školního roku 2020/2021.

Jakými prostředky

Spolupráce: zřizovatel obec Žďár

3.2 Životospráva

Mateřská škola se významně podílí na vytváření a upevňování zdravých stravovacích návyků. Vycházíme z požadavků racionální výživy, která je formou „spotřebního koše“ po celý rok pravidelně sledována a vyhodnocována. Při sestavování jídelníčků vždy dbáme na pestrost stravy s dostatkem ovoce a zeleniny, na její vyváženost tak, aby odpovídala biologickým potřebám dětského organismu.

Dětem je ponechán dostatek času ke stolování, respektujeme jejich individuální potřebu.

Strava je podávána v optimálním časovém rozložení tří hodin a je dbáno na dodržování pitného režimu. Děti mají možnost napít se, kdykoliv během dne (pitný režim třída). K dispozici mají na výběr slazené X neslazené nápoje.

Školní jídelna umožňuje také stravování dětí se speciálními stravovacími potřebami (s bezlepkovou dietou, s různými typy alergií apod.)

V celé této oblasti škola úzce spolupracuje s rodiči a tím předchází různým onemocněním a stravovacím stresům.

Dětem se jídlo nenutí. K příjmu neznámých a méně oblíbených druhů stravy jsou naše děti vedeny postupným a nenásilným ochutnáváním.

V souladu s platnou legislativou naše školní jídelna provádí značení zhotovených pokrmů ve vazbě na výskyt alergenů v jednotlivých pokrmech.

Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku. Děti mají dostatek volného pohybu během celého dne, zařazujeme motivované cvičení pro radost z pohybu i zdraví, je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku.

Čeho chceme dosáhnout

Pokračování ve zlepšování stravovacích návyků dětí, prodlužování pobytu dětí na školní zahradě, při vhodném počasí provozovat činnosti ze třídy na zahradu – pěstivelské, výtvarné, pracovní, tělovýchovné, hudební aj. Využít tak možnost bližšího kontaktu s přírodou jako prostoru pro prosociální chování.

Častější využití zahrady pro odpolední činnosti.

Další posun očekáváme v období do 2 let.

Jakými prostředky

Přirozené a správné návyky učitelky - osobní příklad, individuální pohovory s rodiči, nabídka odborných článků – pomoc rodičů – přečtení jídelníčku s dítětem – vhodná motivace...

Prodlužovat pobyt venku.

3.3 Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci školy vytváří dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně. Nově příchozí dítě má možnost se postupně adaptovat. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí, mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován.

Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí, které jsou ve škole stanoveny.

Péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která je mu příjemná, kterou navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Postupně vyřazujeme nezdravou soutěživost dětí. Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si.

V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

Třída je pro děti kamarádkým prostředím, s jasnými pravidly chování, kde se děti dovedou navzájem naslouchat a respektovat se. Volnost a osobní svoboda jsou vyvážené, děti si samy určují pravidla třídy a učí se jejich soužití.

Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany a jiných patologických jevů u dětí).

Čeho chceme dosáhnout

Zvládnout přijatá pravidla chování

V období jednoho školního roku.

Jakými prostředky

Důsledným sledováním problémových i jiných situací v průběhu dne v MŠ a hledáním jejich řešení společně s dětmi – podle přijatých pravidel. Přihlížet k individuálním potřebám dětí, citlivým a laskavým přístupem celého kolektivu.

3.4 Organizace

Organizační zajištění chodu naší mateřské školy umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Do denního programu jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost se uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí a vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Denní program zahrnuje:

- a) *základní péči* – příjem a propouštění dětí, pobyt venku, hygienu, stolování, spánek, odpočinek dětí
- b) *hravé činnosti a pohybové aktivity* – spontánní, v interiéru, při pobytu venku

c) *činnosti programově řízené* – společně, v menších skupinkách, individuálně

Uspořádání dne

7:00 – 9:30 hodin: hry, řízené a volné činnosti, hygiena, svačina, pohybové aktivity, příprava na pobyt venku.

9:30 – 11:30 hodin: pobyt dětí venku, na zahradě mateřské školy, vycházky.

11:30 – 14:30 hodin: převlékání, hygiena, oběd, čištění zubů, odpočinek, činnosti dětí, které nespí.

14:30 – 16:00 hodin: hygieny, svačina, hry, volné činnosti.

Čeho chceme dosáhnout

Pokračování ve větší nabídce činností podporující vlastní aktivitu a experimentování dětí.

Širší nabídka činností podporující polytechnickou výchovu.

Podrobnější zaměření se na ekologickou výchovu.

V období jednoho školního roku.

Jakými prostředky

Zapojit děti do organizace činností, připravovat dětem podnětné prostředí, v případě příznivého počasí prodlužovat pobyt venku.

Absolvování potřebných kurzů pro pedagogy.

Zapojení do projektu Ministerstva zdravotnictví Mrkvička

3.5 Řízení mateřské školy

Je založeno na vzájemné důvěře, otevřenosti a toleranci. Každý zná své povinnosti, kterými se podílí na chodu školy. Ředitelka či její zástupkyně řídí, plánuje, tvoří, organizuje a je zodpovědná za celý chod školy. Spolupracuje se zřizovatelem, KÚ a dalšími zainteresovanými institucemi.

Řízení personální: Profesionální přístup
Otevřené jednání
Pravdivost informací
Mlčenlivost
Řešení problémů
Týmová práce

Cíle v řízení personálním

Schopnosti ředitelky a dalších pracovníků
Další vzdělávání pracovníků
Týmová práce
Vzájemná důvěra a tolerance
Uplatňovat participaci.

Řízení ekonomické: Ekonomické zajištění
Hospodaření s dotací
Získávání sponzorů
Úsporná opatření
Spolupráce se zřizovatelem

Cíle v řízení ekonomickém

Zajistit dostatek financí na plynulý provoz školy
Zajistit dostatek financí na odměňování zaměstnanců jako motivační prostředek
Investovat s dlouhodobou vizí

Řízení koncepční: Jasně cíle
Vhodné metody a formy
Odborný růst zaměstnanců
Naplnění cílů ŠVP
Účelná evaluace

Cíle v řízení koncepčním

Stále se vyvíjející ŠVP PV

DVPP organizovat dle plánu s přihlédnutím k potřebám školy

Dokonale propojit RVP PV do praxe

Jasná organizační struktura – delegování úkolů

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou vymezeny v pracovních náplních.

Komunikační a informační systém uvnitř mateřské školy i navenek je zakotven v organizačním řádu školy.

Důležitá je týmová spolupráce, obě učitelky si pravidelně, a to každý den, sdělují poznatky a postřehy z běžných i problémových situací. Předcházíme problémům. Dále pak na pedagogických poradách. V případě ostatních zaměstnanců komunikace probíhá také ihned a dále na provozních poradách.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem školy, ZŠ Sloup, s okolními MŠ a knihovnami, SPC Brno, PPP Blansko, Policie ČR, logoped Mgr. Jaroslava Bártová, místní akční skupinou MAS MK.

Obě učitelky vypracovávají školní vzdělávací program, který se projednává a schvaluje na pedagogické radě.

Ředitelka školy vypracovala evaluační systém, kontrolní a evaluační činnosti se budou provádět tak, aby zahrnovaly všechny stránky chodu mateřské školy a tím byly užitečné a smysluplné.

Čeho chceme dosáhnout

Zkvalitnění práce všech pracovníků mateřské školy

Průběžně v období naplnění ŠVP-Barevná škola. V období do 3 let.

Jakými prostředky

Zapojovat všechny zaměstnance mateřské školy do tvorby ŠVP, spolupracovat při rozhodování o zásadních otázkách ŠVP. Osobní zodpovědnost za plnění úkolů a dodržování termínů.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Ředitelka

Zástupkyně ředitelky

Učitelka

Školnice, uklízečka

Kuchařka

VŠJ, účetní

Všechny pracovnice, které pracují v mateřské škole jako pedagogové, mají předepsanou kvalifikaci. Pedagogové se sebevzdělávají, pracují jako tým, jednají a pracují profesionálním způsobem.

Překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů je částečné, je omezené finančními prostředky školy. Překrývání přímé pedagogické činnosti je zaneseno v dokumentu: rozvržení pracovní doby. Učitelky ve třídě souběžně působí především při pobytu venku a v době podávání oběda.

Čeho chceme dosáhnout

Využívat týmovou spolupráci

V období 3 let.

Jakými prostředky

Získávat zkušenosti, sebevzděláváním-rozšiřovat odborné vzdělávání.

3.7 Spoluúčast rodičů

Spoluúčast rodiči rozvíjíme:

spoluúčastí rodičů na dění v mateřské škole – účast na různých programech a akcích pořádané školou, vzájemná spolupráce – pedagog x rodič, oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění. Při podporování rodinné výchovy a pomoci rodičům v péči o dítě, nabízíme rodičům poradenský servis v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Rodiče jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Potřebné informace také získávají na nástěnkách v chodbě a na webových stránkách školy.

Čeho chceme dosáhnout

Vzájemného partnerství, spolupráce a důvěry.

V průběhu školního roku.

Jakými prostředky

K rodičům přistupuje škola jako k rovnocenným partnerům, se kterým jednáme vždy otevřeně a v zájmu jejich dítěte.

MŠ připravuje projekty a akce, které prohlubují spolupráci rodiny a školy.

Spoluúčast rodičů a aktivity s nimi.

„Baby club“: je určen pro maminky s dětmi, které v budoucnu budou navštěvovat mateřskou školku. Děti si zvyknou na nové kamarády, paní učitelky a prostředí MŠ. Adaptace je poté na začátku školního roku snazší a téměř bezproblémová. Baby club začíná v období března, vždy ve středu, v odpoledních hodinách v MŠ.

V rámci adaptace mají rodiče možnost vstupovat do třídy, trávit čas při vzdělávání svého dítěte, tak dlouho, jak je nutné.

Tvořivé dílny s rodiči např. Vánoční dílny, Velikonoční dílny aj.

Zábavné odpoledne na oslavu dne matek a dne otců.

Čtení v knihovně s paní spisovatelkou.

Edukativně stimulační skupina: PASTELKA.

Čtení s tatínkem v MŠ.

Projekty MŠ: Čtení s myšákem Ferdou, Želvička Anička, Mrkvička.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP PV je základním východiskem pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Dítě potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrná opatření poskytuje mateřská škola.

Podpůrné opatření prvního stupně poskytuje mateřská škola bez doporučení školského poradenského zařízení.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Vyhláška č 27/2016 Sb.,

➤ Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.

Je přizpůsoben tak, aby vyhovoval dětem, jejich potřebám i možnostem.

Jedná se o vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Pro děti s přiznaným podpůrným opatřením prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP.

Pro děti s přiznaným podpůrným opatřením od druhého stupně je ŠVP podkladem pro IVP, který škola zpracovává na základě doporučení ŠPZ.

Důležitou podmínkou k úspěšnosti je uplatňování profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, s rodiči, využívá služby školských poradenských zařízení.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP

Při tvorbě PLPP spolupracují obě učitelky.

PLPP je sestaven tak, aby vyhovoval potřebám dítěte s ohledem na vývojová a osobnostní specifika.

Plán je zpracován na dobu tří měsíců. Na jeho plnění se podílejí obě učitelky i zákonní zástupci. Vyhodnocování plánu se zpracovává a tvoří se navazující další PLPP.

Při tvorbě IVP spolupracují obě učitelky a asistent pedagoga.

IVP je sestaven podle doporučení školského poradenského zařízení.

Škola je v kontaktu s odborníky a úzce s nimi spolupracuje.

Důležitá je komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci.

Provádí se rediagnostika.

➤ Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Škola zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí:

Individualizace vzdělávacího

Realizaci podpůrných opatření.

Osvojení dovedností odpovídající potřebám dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu, základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

Spolupráce se zákonnými zástupci.

Snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.

Přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Chování dítěte nám naznačuje, že je nadaný, když.....

Má široký slovník, vyjadřuje se jasně a plynule.

Chce znát, jak věci fungují.

Snadno se začne nudit.

Je velice zvědavé.

Když dostane příležitost má sklon k ovládnutí druhých.

Má smysl pro humor.

Má dobrou fyzickou koordinaci těla.

Je impulzivní- dřív jedná, než mluví.

Má rádo věci pro dospělé a chce být se staršími lidmi.

Vzdělávání probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí. (vyhláška č.27/2016 Sb., příloha č. 1).

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Naše mateřská škola, vzhledem k dosavadnímu věkovému složení přijímaných dětí, nesplňuje všechny podmínky ke vzdělávání dětí od dvou do tří let.

Není vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.

Boxy jsou vytahovací, přístupné dětem věkové skupiny od 3 do 6 let. Podmínky pro zajištění průběžného odpočinku nejsou zajištěny z důvodu nedostatečného personálního zajištění.

Splňujeme podmínky v otázce: Dostatečného prostoru pro volný pohyb a hru dětí. Ohrožující předměty nejsou dětem zpřístupněny. Šatna poskytuje prostor na náhradní oblečení.

Jsme schopni při zařazení dvouletých dětí zajistit: vytvořit podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami, podněcování pozitivních vztahů vedoucích k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Za předpokladu personálního zajištění budeme schopni realizovat vzdělávací činnosti v menších skupinkách či individuálně podle potřeb a volby dětí.

Čeho chceme dosáhnout

Připravit se na zařazování dvouletých dětí do mateřské školy. Postupně vybavovat třídu vhodnými hračkami a pomůckami. Zajistit vybavení vhodné k variabilnímu uspořádání třídy. Zjistit možnosti získání personální podpory. V případě zařazení dvouletých do heterogenní třídy znepřístupnit hračky a pomůcky nevhodné pro dvouleté děti.

V období do 2 let.

Jakými prostředky

Promyšlená spolupráce obou pedagogů. Uspořádání a kontrola hraček a prostorů MŠ. Spolupráce se zřizovatelem.

4 Organizace vzdělávání

Vzdělávací proces je organizován v jedné třídě. Je zajištěn pravidelný denní rytmus, který je však současně flexibilní a přizpůsobuje se aktuálně vznikajícím potřebám školy či dětí.

Činnosti probíhají individuální, skupinovou a frontální formou.

Provozní doba MŠ: 7.00 – 16:00 hodin

Počet dětí docházejících do MŠ : 24 (do 28)

Počet tříd: 1

Počet dětí na jednu třídu: 24 (do 28)

Počet pedagogických zaměstnanců: 2

Počet provozních zaměstnanců: 3 (školnice- uklízečka, kuchařka-VŠJ, účetní)

4.1 Přijímání dětí do naší mateřské školy

Řídí se veřejně dostupnými kritérii – nástěnka chodba. O přesném termínu zápisu a podrobnostech je veřejnost včas informována formou oznámením ve Zpravodaji obce Žďár, na webových stránkách školy, oznámením formou plakátu na viditelném místě – vchodové dveře MŠ.

Zodpovědná osoba je ředitelka MŠ.

4.2 Popis podmínek, plánování a organizace vzdělávání v naší mateřské škole

Režim dne je uvolněný a flexibilní. Během dne se střídají spontánní a řízené činnosti v souladu se zájmy a potřebami dětí.

Děti se scházejí do 8:00 hodin. Vyberou si činnosti dle vlastního zájmu nebo využívají nabídky učitelky. Pokud mají děti potřebu odpočinku, mohou využít relaxační koutek.

Po svačince učitelka nabízí pestrou nabídku her, vzdělávacích činností, které souvisejí s týdenním plánováním. Děti si samy určí, čeho si vyžadují. V této době je také prostor pro individuální práci např. v oblasti grafomotorické, ale i v ostatních oblastech z rámcového vzdělávání.

Vzdělávací nabídka se předkládá mezi 9:00- 9:30 hodinou. Učitelka vychází z týdenního plánu s přihlédnutím k momentálním potřebám dětí a aktuální situaci.

Činnosti jsou buď individuální, ve dvojicích, skupinkách či frontální. Práci ve skupinkách si vybírají dle denní nabídky, kterou učitelky nabízí, podle daných pravidel.

Děti se podílejí na volbě forem i na volbě organizaci činností. V 9:30 hodin odcházejí děti na pobyt venku, který tematicky navazuje na dopoledne.

Po obědě odcházejí některé děti domů, ostatní se připravují na odpočinek po jídle. Vyslechnou si pohádku a děti, které mají sníženou potřebu spánku, vstávají a věnují se klidové činnosti tak, aby nerušily děti, které spí. Doba na odpočinek je od 12.10 do 14:15 hodin. Po odpolední svačině se děti rozcházejí postupně domů s rodiči. Dětem je nabízena činnost v hracích koutcích nebo činnost nabízená učitelkou. Odchod dětí do 16:00 hodin.

Ve třídě je prostor pro relaxaci a odpočinek, dále jsou zde koutky např. kuchyňka, opravářství, knihovnička, pískovnička, kreslení, kadeřnictví, tvořivý koutek, interaktivní koberec a další.

Po celý den je zajištěn pitný režim, děti mají každý svůj hrnek- přinesený z domova.

V hojné míře využíváme pochvalu a povzbuzení. Podporujeme přirozenou dětskou zvědavost a potřebu něco objevovat.

Uplatňujeme metody prožitkového a kooperativního učení. Nové poznatky dětem předáváme nenásilnou formou přirozeně během celého dne. Snažíme se využít každou příležitost, která se nám nabízí. Podněcujeme radost dítěte z učení, jeho zájem poznat nové, získávat zkušenosti a dovednosti. Do hry se snažíme vtáhnout nenásilnou formou a vhodnou motivací další děti a vést je ke vzájemné spolupráci, komunikaci a radosti být spolu, radosti z nového poznání.

Ve vzdělávání využíváme přirozeného toku dětských myšlenek a spontánnosti dětí. Při výběru hry necháváme dětem možnost vlastní volby podle zájmu. Využíváme situace, které poskytují dítěti srozumitelné, praktické ukázky životních souvislostí (řešení problémů, komunikace s dospělým, vztahy mezi kamarády apod.). Dítě se tak učí dovednostem, poznatkům ve chvíli, kdy je potřebuje a lépe tak chápe smysl. Snažíme se využívat pro vzdělávání dětí také vzniklé situace ze skutečného života, z okolí dítěte, z okolí školy a uplatňovat tak metodu situačního učení. Svým chováním a postoji poskytujeme v průběhu dne v MŠ vzor. Využíváme také dětské spontánnosti a přirozené nápodoby. Ve vzdělávacím procesu dále uplatňujeme i aktivity řízené

vhodně pedagogem. Motivované cílené a plánované učení probíhá zpravidla ve skupinkách nebo se dětem věnujeme individuálně.

4.3 Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelů.

Příprava na pobyt venku.

Řízené a individuální činnosti dětí.

Pobyt venku.

Oběd.

Výlety, besedy, divadla, školní akce, vystoupení.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Záměry naší mateřské školy

Při tvorbě našeho školního vzdělávacího programu jsme vycházeli z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Organizujeme vzdělávání tak, aby vedlo k rámcovým cílům a prostřednictvím dílčích cílů z pěti vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových kompetencí u dětí.

Při své práci sledujeme tyto rámcové cíle:

1. Rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení a poznání
2. Osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
3. Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

v pěti oblastech předškolního vzdělávání: biologické, psychické, interpersonální, sociálně kulturní, environmentální, které jsou v RVP PV nazvány:

Dítě a jeho tělo

Dítě a jeho psychika

Dítě a ten druhý

Dítě a společnost

Dítě a svět

Tyto oblasti vzdělávání jsou propojeny, vzájemně se ovlivňují a vytvářejí společně fungující celek, v životní skutečnosti nedělitelný.

Připodobnili jsme si tyto oblasti k našemu vlastnímu programu: Barevná školka, ze kterého vychází filozofie školy: „**Vše, co opravdu potřebuji znát o tom, jak žít, co dělat a jak vůbec být, jsem se naučil v mateřské škole**“

5.2 Cíle naší mateřské školy

Cíle a obsah předškolního vzdělávání formulované RVP PV směřují mateřskou školu k tomu, aby děti, které opouštějí MŠ, byly osobnosti pokud možno jedinečné, vzhledem ke svému věku a individuálním možnostem co nejvíce samostatné, sebevědomé, sebejisté, s vlastním rozumem, schopné dívat se kolem sebe, uvažovat tvořivě přemýšlet a jednat, jedinci na své úrovni přizpůsobiví, odvážní a také zodpovědní, ochotní nejen přijímat, ale také dávat, schopní se dále rozvíjet,

učit se a aktivně čelit problémům, které život přináší. Naše mateřská škola se snaží naplňovat tyto cíle a uvědomujeme si, že podmínkou pro zdárný vývoj jednice je upokojení základních lidských (biologických i sociálních) hodnot.

Dlouhodobý cíl:

Chceme být otevřenou školou rodičům i veřejnosti, nabízet spolupráci a komunikaci. Pro naplňování záměru školy budeme využívat didaktický styl založený na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dětí. Budeme uplatňovat integrovaný přístup a vzdělávání dětí realizovat na základě integrovaných bloků. Budeme uplatňovat moderní metody a formy práce. V naší škole využíváme především individuálního přístupu. Hojně využíváme motivace, stimulujeme vnitřní i vnější pochvalou.

5.3 Formy a metody vzdělávací práce

Rámcové cíle naplňujeme těmito prostředky (metodami a formami práce), uplatňováním těchto zásad:

- respektováním přirozených lidských a základních sociálních vývojových potřeb
- vnímáním každého dítěte jako jedinečné bytosti, které má právo rozvíjet se a učit v rozsahu svých možností a potřeb (vzdělávání je založeno na individuálním rozvoji jednotlivých dětí)
- učením na základě prožitku a zkušenosti, prostřednictvím vlastní činnosti dětí, tzv. prožitkového učení
- učením pojmenovávat konkrétní věci, děje – vyjádřit své pocity, vyjádřit, co se stalo, co se děje
- upřednostněním prožitku před výkonem, procesu před výsledkem
- vytvářením rovnováhy mezi řízenými činnostmi a spontánními hrami, zařazováním nepřímo řízených činností
- využíváním náhodně vzniklých situací, situačním učením
- rozvíjením komunikace a spolupráce mezi dětmi, sociálním učením
- rozvíjením emoční inteligence – umět se podívat na situaci očima druhého, vcítit se do něj,
- zabývat se jím, když potřebuje a ne až bude mít čas
- svým vzorem
- podporou zájmu rodičů o dění v mateřské škole

Školní vzdělávací program vypracoval celý kolektiv školy na tříleté období a je v souladu s rámcovými cíli a klíčovými kompetencemi.

Dbáme o pohodové, klidné, prostředí, kde jsou děti nadšeni učit se a poznávat svět kolem sebe, kde děti chtějí s námi hovořit o svých přáních, pocitech a zážitcích. Snažíme se být pro děti partnerem, kterého děti přijmou mezi sebe do světa, který budeme společně vytvářet. S dětmi vytvoříme svět, kde ještě platí, že ten, kdo ubližuje ostatním, má být potrestán a ten, kdo potřebuje pomoci, si o ni může kdykoliv říct a ví, že se najde někdo, kdo mu podá pomocnou ruku. Do světa, kde si vážíme věci, pečujeme o ně a radujeme se ze všedních maličkostí. Hledáme inspiraci v přírodě a nestačíme se divit, kolik je tu zajímavých věcí k prozkoumání. Důležité je, že u nás platí neviditelný řád, který společně nejen vytváříme, ale hlavně podle něj žijeme, což není tak málo.

Ráno se společně uvítat, podívat se do očí a popřát si dobrý den.

5.3.1 Co v rámci programu školy nabízíme?

- Smíšenou třídu, důraz na samostatnost, vedení ke spolupráci a toleranci, ne soupeřivost
- volný přístup rodičů do tříd, adaptační postup
- základní logopedickou péči (do MŠ dochází pravidelně každý týden v úterý logoped)
- individuální plán péče pro děti s odkladem školní docházky
- program pro předškolní děti a jejich plynulý přechod do ZŠ-edukativně stimulační skupinu (PASTELKA)
- návštěvy divadel, školní výlety
- jóga pro děti, pohybový projekt Se Sokolem do života
- oslavy svátků Vánoce, Velikonoce – dílničky s rodiči
- oslava MDD, rozloučení s předškoláky a jiné aktivity dle zájmu dětí a rodičů
- canisterapie
- zapojování do různých výtvarných soutěží
- besedy se spisovatelem, návštěva knihoven, čtení s pohádkovou bytostí
- projekt - Čtení s myšákem Ferdou, Želvička Anička- viz příloha 1,2
- celodopolední vycházky, environmentální projekt Mrkvička
- práce na vlastní zahrádce, zařazení námi vypěstované zeleniny do jídelníčku

- návštěva jiných MŠ-navazování přátelství před vstupem do ZŠ
- spolupráce s jinými MŠ-posílání dopisů s MŠ Tvarožná Lhota
- Malá technická univerzita
- jízda na koních, návštěva zvířátek
- seznámení s interaktivní technologií, práce s počítačem
- sběr papíru Soutěž s panem Popelou (ekologická soutěž)

5.4 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

ŠVP PV je základním východiskem pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Dítě potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrná opatření poskytuje mateřská škola.

Podpůrné opatření prvního stupně poskytuje mateřská škola bez doporučení školského poradenského zařízení.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Vyhláška č 27/2016 Sb.,

➤ Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné.

Je přizpůsoben tak, aby vyhovoval dětem, jejich potřebám i možnostem.

Jedná se o vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Pro děti s přiznaným podpůrným opatřením prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP.

Pro děti s přiznaným podpůrným opatřením od druhého stupně je ŠVP podkladem pro IVP, který škola zpracovává na základě doporučení ŠPZ.

Důležitou podmínkou k úspěšnosti je uplatňování profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, s rodiči, využívá služby školských poradenských zařízení.

➤ **Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP**

Při tvorbě PLPP spolupracují obě učitelky.

PLPP je sestaven tak, aby vyhovoval potřebám dítěte s ohledem na vývojová a osobnostní specifika.

Plán je zpracován na dobu tří měsíců. Na jeho plnění se podílejí obě učitelky i zákonní zástupci. Vyhodnocování plánu se zpracovává a tvoří se navazující další PLPP.

Při tvorbě IVP spolupracují obě učitelka a asistent pedagoga.

IVP je sestaven podle doporučení školského poradenského zařízení.

Škola je v kontaktu s odborníky a úzce s nimi spolupracuje.

Důležitá je komunikace a spolupráce se zákonnými zástupci.

Provádí se rediagnostika.

➤ **Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními**

Škola zajišťuje tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí:

Individualizace vzdělávacího procesu.

Realizaci podpůrných opatření.

Osvojení dovedností odpovídající potřebám dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu, základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

Spolupráce se zákonnými zástupci.

Snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy.

Přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

5.5 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které je naplňuje. V pohybových aktivitách je méně obratné.

Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let:

Dostatečné množství podnětných hraček a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.

Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou dětem nastavena srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí.

Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení.

Je zajištěn vyhovující režim, který respektuje potřeby dětí.

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.

Učitelky uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímají.

6 Školní vzdělávací program - část výchovně vzdělávací

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

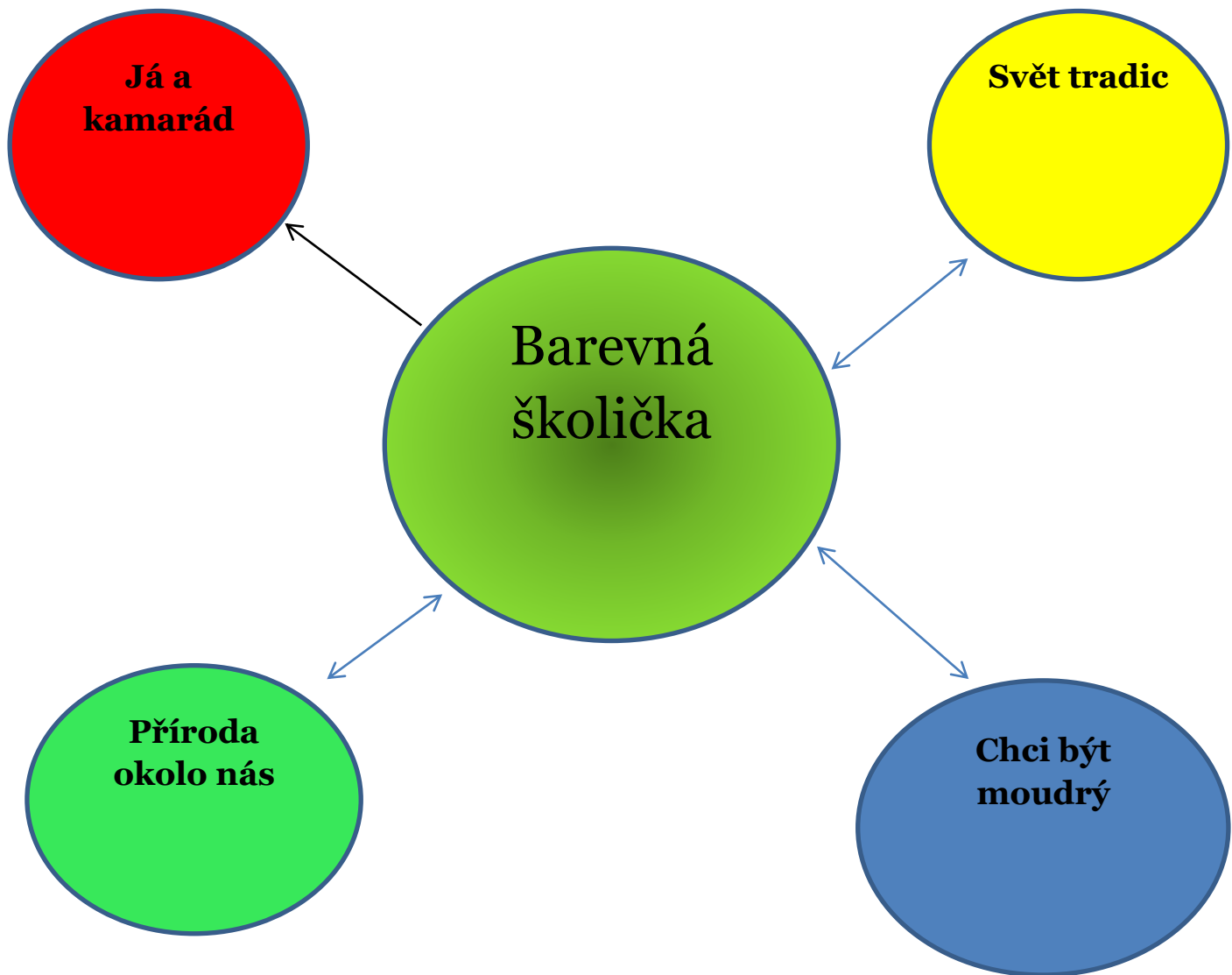
část výchovně- vzdělávací

Mateřská škola Žďár, okres Blansko, příspěvková organizace

Barevná školka

Řekni mi a já zapomenu,
ukaz mi a já si zapamatuji,
nech mne to udělat a já pochopím.

staré čínské přísloví

1. Já a kamarád

- poznáváme prostředí třídy, školky
- určujeme si pravidla soužití v MŠ, moji kamarádi, dospělí, osobnost dítěte samotného
- hrajeme hry, hrajeme si na školu – budu školák – připravujeme se na školu
- já a moje tělo
- utváření vlastního já, upevňování sebevědomí
- moje tělo a zdraví

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE *(co učitel u dítěte podporuje)*

- DT- uvědomění si vlastního těla
- DT- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- DT- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- DT- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- DP- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- DP- získání relativní citové samostatnosti
- DP- rozvoj schopnosti sebeovládání
- DTD-seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- DTD- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- DTD- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- DTD- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- DS- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině,

k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

- DSV- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- aktivity podporující sblížení dětí
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého

- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- zachovávat správné držení těla
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod).
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je

- rozhodovat o svých činnostech
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)

RIZIKA

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- nedostatečně psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- příliš ochránářské či příliš nevšímavé prostředí
- manipulace dítěte tzv. pozitivními prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění)
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor

- příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy

KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

1/6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

1/7 se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

2/1 si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem

2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit

3/4 komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou

3/8 ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

4/1 samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej

4/4 se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

4/6 se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

4/7 se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout

5/2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky

5/9 spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

5/12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

2. Příroda okolo nás

- pozorujeme proměny v ročních obdobích,
- pozorujeme počasí, poznáváme časové představy
- práce a hry s přírodninami, tvoření z ekomateriálu
- ekologie – třídění odpadu, péče o přírodu, ekosystémy
- živá a neživá příroda v proměnách – experimentování

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE *(co učitel u dítěte podporuje)*

- DT- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- DT- rozvoj a užívání všech smyslů
- DP- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- DP- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- DP- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- DTD- rozvoj kooperativních dovedností
- DS- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu
- DSV- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- DSV- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- DSV- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- DSV- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- smyslové a psychomotorické hry
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- spontánní hra
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- spolupracovat s ostatními
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- všítat si změn a dění v nejbližším okolí
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

RIZIKA

- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí

- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné
- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije

1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo

2/5 zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

2/7 chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

3/3 se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci

3/5 ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní

4/9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

4/2 si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky

5/6 se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění

5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

3. Svět tradic

- vztah ke kulturním hodnotám – pohádky, bajky, pověsti
- slavíme svátky
- dodržujeme tradice
- Charakterizujeme kladné a záporné hrdiny
- Upevňujeme morální hodnoty

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE *(co učitel u dítěte podporuje)*

- DT- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- DP- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- DP- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- DP- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- DP- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- DP- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- DTD- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- DS- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- DS- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- DS- rozvoj společenského i estetického vkusu
- DSV- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti,

city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní

- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností i dostupných praktických ukázek v okolí dítěte

RIZIKA

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)
- omezený přístup ke knížkám

- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimoracionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- nedostatek možností projevat vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí

KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

1/2 uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení

2/2 řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

2/3 řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

3/2 se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

3/6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci

s okolím

4/3 projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

4/9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

5/4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá

5/5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých

5/8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat

4. Chci být moudrý

- poznáváme planetu Zemi, poznáváme Vesmír
- život ve společnosti lidí- poznávání různých kultur a národností
- poznávám moje město, hlavní město – pověsti, historie
- povolání
- doprava – dopravní prostředky, dopravní značky, co dělají chodci
- Integrovaný záchrany systém

DÍLČÍ VZDĚLÁVACÍ CÍLE *(co učitel u dítěte podporuje)*

- DT- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- DP- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- DP- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- DP- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- DP- vytváření základů pro práci s informacemi
- DP- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- DTD- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- DS- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- DS- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- DS- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

- DS- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- DSV- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- DSV- poznávání jiných kultur

VZDĚLÁVACÍ NABÍDKA

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- konstruktivní a grafické činnosti
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- cvičení organizačních dovedností
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě

s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- zorganizovat hru
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení

- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

RIZIKA

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte

- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa apod.)
- nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházejících čtení a psaní
- příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, ironického, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.) včetně nevhodných vzorů v médiích
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schematické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná

- uzavřenost školy a jejího vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

KOMPETENCE

dítě ukončující předškolní vzdělávání

1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů

1/5 se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

2/4 užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích

2/8 se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

4/8 je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

5/1 se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat

5/3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem

5/10 si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

7 Evaluační systém

7.1 Pravidla vnitřní evaluace

Plán kontrolní a hospitační činnosti

Vzhledem k režimu dětí a k plnění výchovné činnosti s dětmi během celého dne je činnost ředitelky zaměřena na krátké vstupní kontroly, protože mateřská škola je na jednom podlaží, je rodinného typu a ředitelka školy každodenně hovoří a vidí mravenčí práci všech zaměstnanců.

Výchovná činnost je zajištěna kvalifikovanými a zodpovědnými pedagogy, kteří se neustále vzdělávají.

Zaměření:

- kontrola třídních vzdělávacích programů
- zda vycházejí ze ŠVP a plnění ŠVP
- zapojení dětí do her
- motivace dětí
- jak si děti stanovily pravidla třídy, jak je dodržují
- dostatek vhodných pomůcek pro různé činnosti
- manuální zručnost, držení tužky
- individuální práce s dětmi, zda uč. uplatňuje nároky podle mentálního a ne podle kalendářního věku dítěte
- nálada a atmosféra ve třídě
- osvojení a upevňování hygienických návyků – informace uč. o pohybu v MŠ
- kontrola využití pitného režimu během celého dne
- dodržování bezpečnosti dětí ve třídě a při pobytu venku
- vedení třídní dokumentace
- výzdoba tříd, šaten
- kontrola dodržování pracovní doby a jiné

Hospitace provádí ředitelka, probíhají průběžně celý školní rok, učitelka zná plán a cíle hospitace, jsou seznámeni s hodnocením a doporučením pro další práci. Ředitelka sleduje celkový projev učitelky, využívání vhodných metod a forem vzdělávání, připravenost a volbu pomůcek, dodržování závazných oblastí ŠVP, TVP. Vždy je zpracován zápis a pohospitační pohovor. Kontroly ostatních zaměstnanců školy provádí ředitelka, případné nedostatky jsou řešeny ihned na místě.

7.2 Evaluace

Popis systému evaluace

Autoevaluace školy – systematické posuzování a vyhodnocení procesu vzdělávání a jeho výsledků realizované účastníky vzdělávacího procesu. Výsledky slouží jako zpětná vazba pro zkvalitnění činností školy.

Co budeme evaluovat	Kdo	Kdy	Jak
ŠVP – zda je v souladu s RVP	Všechny pedagog. Pracovnice	Vždy v červnu	Informacemi a studiem, diskusí na pedagog. poradách, závěrečným hodnocením
TVP-obsah a soulad se ŠVP-naplňování dílčích cílů, jaký je přínos pro děti vlastní návrhy na úpravu zpětná vazba	Všechny pedagog. Pracovnice	Na každé pedagog. poradě	Diskusí na pedagog. poradách, studiem, četbou
Tematické celky-jak dané téma přijaly děti jak se zapojily	Všechny pedagog. Pracovnice	Na každé pedagog. poradě, denně	Diskusí na pedagog.porad průběžně-hodnotící listy
Práci učitelek	Ředitelka	Dle plánu kontrol	Rozhovorem po hospitaci, na pedagog.poradách
Výsledky dětí	Všechny pedagog. Pracovnice	2x v roce	Písemně-součást pedagog. Porady
Spolupráce s rodiči školní či třídní akce, potřeba individuální spolupráce	Všechny pedagog. Pracovnice	2x v roce	Schůzky s rodiči, zapojení rodičů do akcí školy
Náměty a připomínky zákonných zástupců	Všechny pedagog. Pracovnice	Průběžně, dle potřeby	Konzultací s rodiči

Spolupráce se zřizovatelem a dalšími organizacemi	Ředitelka, všechny pedagog. pracovníce školy	2x v roce	průběžným projednáváním problematiky mateřské školy se zřizovatelem, spolupráce s PPP,ZŠ,kult.agenturami...
---	--	-----------	---

Autoevaluace týdenních programů – osnova

a) Pedagogové hodnotí své plánování po ukončení daného tématu :

Děti

1. podílely se na výběru tématu a ovlivnily výběr činností
2. ovlivnily svým nápadem průběh některé činnosti
3. neměly k tématu žádné návrhy

Pedagog při volbě tématu vycházel

1. z ŠVP
2. aktuálně podle momentální situace a zájmu dětí

b) Pedagogové hodnotí průběh činností:

Děti

1. byly tvořivé, nápadité při provádění nabídnutých činností
2. ve spontánní hře zpracovávaly právě probíraná témata (samy od sebe opakovaly činnosti, hrály si na to, povídaly o tématu)
3. v souvislosti s tématem realizovaly a dokončovaly vlastní záměry
4. zvládly nabízenou činnost bez obtíží, samostatně

Pedagog :

1. nabízel dětem činnosti, které umožnily zapojení všech smyslů
2. poskytl dětem zpětnou vazbu – popisem činností či výtvorů
3. musel víc pomáhat dětem při provádění nabízených činností

8. Použitá literatura

Manuál k přípravě školního vzdělávacího programu mateřské školy
Výzkumný ústav pedagogický v Praze 2005

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
Výzkumný ústav pedagogický
Praha leden 2018

